

UDC 338.330

DOI: <https://doi.org/10.32782/2786-8141/2024-8-11>**Kovtun Oksana**Ph.D. in Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Hryhorii Skovoroda University in Pereiaslav
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9516-8628>**Ковтун О.А.**

Університет Григорія Сковороди в Переяславі

APPROACHES TO THE CLASSIFICATION OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT RISKS OF A ENTERPRISES

ПІДХОДИ ДО КЛАСИФІКАЦІЇ РИЗИКІВ СТІЙКОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Abstract. The role of risk consideration in enterprise management continues to grow over time. Rapid development of new technologies, obsolescence of existing ones, commoditization, globalization, digitalization, and the rise of the new electronic and information economy, characterized by internal imbalance, rapid transformations, and high external turbulence, not only broaden the range of risks but also qualitatively transform them, necessitating dedicated studies. The aim of the article is to improve the classification of risks of risks related to sustainable enterprise development. Research methods: generalization, systematization. The article refines the classification of sustainable development risks for enterprises, expanding the classification features and adding new types: "Emerging Risks" and "Unexpected Risks", in addition to "Entrepreneurial Risks". The risks associated with sustainable enterprise development are detailed by type. Specifically, "Emerging Risks" include relocation risks, risks of military actions, infrastructure risks, Industry 4.0 risks, customization, commoditization, and others. "Unexpected Risks" include force majeure, terrorism, "black swan" events, and others. Entrepreneurial risks encompass reputational, interface, partnership risks, and others. This classification approach, unlike others, emphasizes modern external challenges and globalization threats. The author's proposals can be applied in the practical activities of enterprises and form the basis of a methodological approach to risk management within a risk-oriented framework. This approach includes identifying and assessing risks and implementing corresponding measures to minimize (or eliminate) them depending on the risk level.

Keywords: risk, enterprise, sustainable development, classification.

Анотація. Роль урахування ризиків в управлінні підприємством з часом тільки зростає, адже стрімкий розвиток нових і старіння існуючих технологій, комодизація, глобалізація, цифровізація, поширення нової електронної економіки, інформаційної економіки, що характеризуються суттєвим рівнем внутрішньої нерівноваженості, швидкоплинністю трансформацій і високою турбулентністю зовнішнього середовища, спричиняють не тільки кількісне розширення спектру ризиків, а й їх якісні видозміни, що потребує окремих досліджень. Метою статті є удосконалення класифікації ризиків стійкого розвитку підприємства. Методи дослідження: узагальнення, систематизація. У статті уточнено класифікацію ризиків стійкого розвитку підприємств в частині розширення класифікаційних ознак та доповнення їх (в доповнення до «Підприємницьких ризиків») видами: «Новітні ризики» та «Несподівані ризики». Деталізовано ризики стійкого розвитку підприємства за видами. Зокрема, до «Новітніх ризиків» віднесені ризики: релокації бізнесу, воєнних дій, інфраструктурні, індустрії 4.0, кастомізації, комодизації та інші. До «Несподіваних ризиків» віднесені ризики: форс-мажорні, терактів, «чорні лебеді» та інші. До підприємницьких ризиків віднесені: репутаційні, інтерфейсні, партнерські та інші. Така систематизація, на відміну від інших, надає можливість акцентувати увагу і враховувати сучасні виклики зовнішнього середовища та глобалізаційні загрози. Представлені авторські пропозиції можуть бути використані у практичній діяльності підприємств та покладені в основу методичного підходу до управління ризиками в межах ризик-орієнтованого підходу, який включає виявлення, оцінювання ризиків та впровадження відповідних заходів, що забезпечують їх мінімізацію (або усунення) залежно від рівня.

Ключові слова: ризик, підприємство, стійкий розвиток, класифікація.

Statement of the problem. Risks are an integral part of modern business activities, drawing the attention of all business entities. The role of risk consideration in enterprise management is growing, as the rapid development of new technologies, the obsolescence of existing ones, commoditization, globalization, digitalization, and the emergence of the new electronic and information economies are characterized by significant internal instability, rapid transformations, and high turbulence in the external environment. This not only expands the spectrum of risks but also alters their nature, which necessitates specific research.

Analysis of the latest research and publications. Entrepreneurial risks have been studied by researchers such as Babchynska O.I. and Sokolovska V.V. [1],

Borovyk M.V. [2], Vyshnevskaya O.A. [3], Voloshyna-Sidey V.V. [4], Vorobiova S. [5], Herasymova O.L., Kashynikova I.O., and Spiridonova K.O. [6], Yevtushenko N. and Zakharchevska A. [7], Zhirhir A.A. [8], Krasnoshepka V.V. and Buzynnyk Y.S. [9], Rusak O.P. and Palamarchuk T.M. [10], Samoshkina I.D. and Hryb Ye.S. [11], Shvets Yu.O. [12], Kudrina O.Yu. Bozhkova V.V. [13], and many others.

Babchynska and Sokolovska highlighted that every business entity operates under conditions of uncertainty and risk, influenced by both internal and external factors [1].

Yevtushenko N. and Zakharchevska A. emphasized that risks provoke numerous threats in enterprise activities, manifesting in reduced profits, depletion of material and

financial resources, declining labor productivity, and diminished competitiveness, etc. [7].

Thus, identifying the risks of sustainable development of enterprises (currently, such studies are fragmented), systematizing them, and subsequently assessing and managing them, helps to strengthen the sustainable position of commodity producers.

The aim of the article: to enhance the classification of risks related to the sustainable development of enterprises. Research methods include generalization and systematization.

Research methods: generalization, systematization.

Summary of the main research material.

Entrepreneurial risks are closely linked to the instability of the business environment. Herasymova, Kashyrmnikova, and Spiridonova [6] specify three types of instability based on [6]:

- degree of recurrence (common, extrapolated, unexpected but similar to previous, and unexpected-new);
- rate of change (slower, equal to, or faster than the enterprise's response);
- predictability of future events (similar to past ones, extrapolated, foreseen problems and opportunities, partially unpredictable by weak signals, and unpredictable).

Thus, the classification of risks for sustainable development should include both common and unexpected, as well as new risks.

Borovyk divides all risks into [2]:

- economic;
- political-legal;
- social;
- environmental;
- technogenic.

This traditional classification is based on different spheres of activity. A similar approach was adopted by Vyshnevskaya V.A. and Nikolaev I.V., who distinguished the following types of risks [3]:

- political;
- economic;
- financial;
- marketing;
- technological;
- environmental;
- managerial.

Rusak O.P. and Palamarchuk T.M. categorized entrepreneurial risks into four groups [10]:

- political risks: tax, legal, investment, and transfer risks;
- economic risks: production, inflation, market conditions, and technical risks;
- social risks: fundamental, sporadic, environmental, and personnel risks;
- financial risks: price, currency, liquidity reduction, financial stability decline, and insolvency risks.

From our perspective, this detailed risk classification is debatable, as investment and tax risks are traditionally considered part of economic or financial risks, rather than political ones. Political risks more logically include risks associated with changes in political courses, etc.

Samoshkina I.D. and Hryb Ye.S. analyzed only financial risks, dividing them into three levels with vertical connections. Third-level risks (credit, currency, tax, investment) can lead to second-level risks (financial

instability, insolvency), which in turn can cause bankruptcy risk for the enterprise [11].

Krasnoshapka V.V. and Buzynnyk Yu.S. highlighted the following key risks for enterprise activity [9]:

- risk of increased competition in Ukraine's domestic market due to cheap imported goods;
- risk of equipment failure;
- risk of negative financial results;
- risk of losing customers due to shrinking market share;
- risk of suppliers' failure to meet contract obligations (delayed material deliveries).

This list of risks is somewhat limited, but it reflects the most significant risks for a specific textile producer, which is illustrative.

Zhihir A.A. identified general risks that form at the macro level, independent of the production process [8]:

- natural risks (disasters, earthquakes, floods, epidemics, etc.);
- environmental risks (related to environmental pollution);
- political risks (administrative bans on financial and economic activities of enterprises; changes in local and national laws; nationalization risks; embargoes resulting from unfulfilled obligations; limited currency conversion);
- transport risks (associated with cargo transportation via road, sea, rail, or air – accidents, crashes);
- entrepreneurial risks (property, production, trade).

All of these risks identified by Zhihir A.A. can be considered traditional and well-known, directly tied to production and sales activities.

Shvets Yu.O. proposes classifying risks by their origin into the following [12]:

- commercial risks:
 - a) trade-related;
 - b) transport-related;
 - c) marketing-related;
- legal risks:
 - a) environmental;
 - b) personnel-related;
 - c) contract non-performance;
- production risks:
 - a) related to production;
 - b) related to supply;
 - c) personnel-related;
- organizational-managerial risks:
 - a) incompetence;
 - b) negligence;
- financial risks:
 - a) inflation;
 - b) investment;
 - c) interest rate;
 - d) credit;
 - e) liquidity;
 - f) currency (translational, economic, operational).

This classification, like the previous one, also illustrates classical entrepreneurial risks.

Voloshyna-Sidey V.V. proposed a classification of business risks based on types of losses [4]:

- for fixed capital – risk of inefficient capital use;
- for financial capital – risk of declining financial stability;
- for labor capital – risk of reduced workforce efficiency (due to insufficient control);

- market loss – risk of customers' insolvency due to loss of income;
- regulatory-legal risk ((impact of decisions of public authorities) – the risk of government authorities making restrictive decisions.

Vorobiova S. identified the following key risks affecting the operation of commercial enterprises during martial law in Ukraine [5]:

- shortage or lack of customer demand for products;
- high staff turnover and inability to replenish or adequately train personnel;
- inability to process large orders due to inadequate CRM system performance;
- limitations or inability to obtain raw materials from suppliers;
- consequences of military actions (e.g., infrastructure damage);
- lack of mobility and insufficient automation of business processes.

While the classifications proposed by Voloshyna-Sidey and Vorobiova provide some detail, they remain too generalized and require further expansion.

– Summarizing the above, we can systematize the risks of sustainable enterprise development as follows (Figure 1):

– *entrepreneurial risks*: political, economic, social, financial, marketing, technological, environmental, and managerial;

– *emerging risks for sustainable development*: risks of lagging behind general socio-economic development, risks of incorrect strategic choices, risks of management

mismatch, risks of employee resistance to change, and risks related to globalization, digitalization, informatization, internationalization, Industry 4.0, customization, commoditization, business relocation, military actions, and infrastructure;

– *unexpected risks*: force majeure, accidents, disasters, terrorist attacks, natural disasters (such as floods), “black swan”, etc.

Conclusions and perspectives for further research in this area. Thus, based on the results of the conducted research, the classification of risks to sustainable enterprise development has been refined. This refinement includes the expansion of classification features and the addition of new risk types (“Emerging risks” and “Unexpected risks”) beyond the traditionally identified entrepreneurial risks. These additions enable a more comprehensive consideration of modern external environmental challenges and global threats. The risks associated with sustainable enterprise development have been detailed by type.

The obtained results can be applied in the practical activities of enterprises and form the foundation of a methodological approach to risk management within a risk-oriented framework. This approach includes the identification, assessment, and implementation of appropriate measures to minimize (or eliminate) risks depending on their level.

The concept of sustainable enterprise development highlights the need for the implementation of effective management and business systems, the detailed exploration of which will be the task of further scientific research.

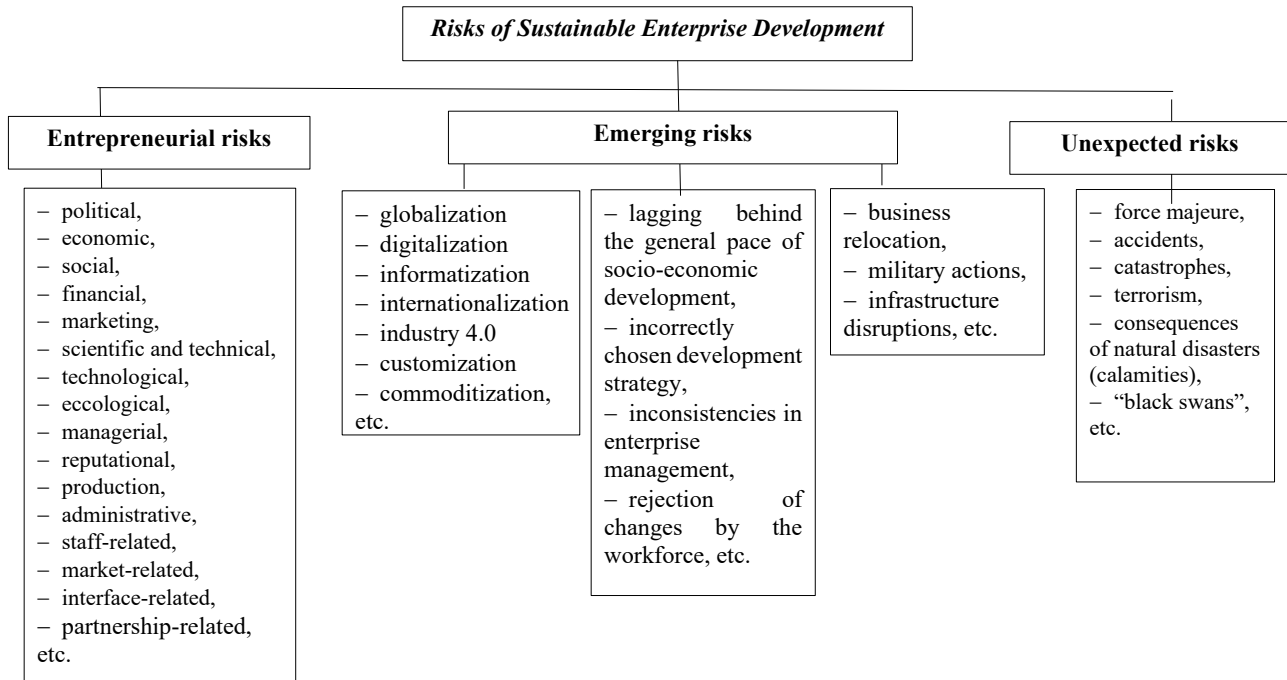

Figure 1. Classification of risks of sustainable development of enterprises

Source: compiled by the author

References:

1. Babchynska O. I., Sokolovska V. V. (2017). Osnovni instrumenty upravlinnia pidpriemstvom v suchasnykh umovakh. *Efektivna ekonomika*. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5809>
2. Borovyk M. V. (2016). Ryzyk-menedzhment yak instrument zabezpechennia staloho rozvytku. Stalyi rozvytok ekonomiky. *Mizhnarodnyi naukovo-vyrobnychy zhurnal*. № 2 [31]. S. 81–87. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/121420>
3. Vyshnevska V. A., Nikolaiev I. V. (2018). Vplyv ryzykiv na pokaznyky efektyvnosti diialnosti promyslovykh pidpriemstv. *Naukovi pratsi Kirovohrads'koho NTU. Ekonomichni nauky*. № 33. S. 211–218. URL: <https://economics.kntu.kr.ua/pdf/33/26.pdf>
4. Voloshyna-Sidei V. V. (2021). Analiz otsinky ryzykiv yak instrument staloho rozvytku pidpriemnytstva v umovakh hlobalnykh vyklykiv ta koronakrizy. *Pryazovskiy ekonomichnyi visnyk*. № 2(25). S. 72–76. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2021/2_25_ukr/15.pdf
5. Vorobiova S. (2022). Ryziky, shcho vplyvaiut na funktsionuvannia komertsiiynykh pidpriemstv pid chas viiskovoho stanu v Ukraini, ta stsennarii yikh minimizatsii. *Ekonomichnyi prostir*. № 180. S. 98–104. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/180-15>
6. Herasymova O.L., Kashymikova I.O., Spiridonova K.O. (2019). Stiiki rozvytok pidpriemstva z urakhuvanniam novoi paradymy upravlinnia. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia*. № 2 (19). S. 126–130. URL: <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/bitstream/123456789/2277/1/Herasimova.pdf>
7. Yevtushenko N., Zakhazhevska A. (2022). Osoblyvosti formuvannia mekhanizmu rozvytku upravlinnia ryzykamy na pidpriemstvakh. *Ekonomichnyi prostir*. № 182. S. 61–66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/182-8>
8. Zhyhir A. A. (2012). Riznovydy pidpriemnytskykh ryzykiv ta yikh klasyfikatsiia. *Efektivna ekonomika* № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1063>
9. Krasnoshapka V. V., Buzynnyk Yu. S. (2020). Analiz ryzykovanosti diialnosti pidpriemstv tekstylnoi haluzi u rozrizi napriamiv rozvytku yikhnoi diialnosti na prykladі TOV «VALTEKS-MARKETYNH PLIUS». *Pryazovskiy economic herald*. № 2 (19). S. 110–117. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2020/2_19_ukr/21.pdf
10. Rusak O. P., Palamarchuk T. M. (2017). Identyfikatsiia ryzykiv v umovakh zabezpechennia staloho rozvytku ahrarnykh pidpriemstv. *Naukovyi visnyk Uzhhorod'skoho natsionalnoho universytetu*. Vyp. 12. Ch. 2. S. 103–106. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/12_2_2017ua/23.pdf
11. Samoshkina I. D., Hryb Ye. S. Finansovy mekhanizm upravlinnia ryzykamy staloho rozvytku ahrarnoho sektoru ekonomiky. URL: <https://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/10690/1/%D0%A1%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%88%D0%BA%D1%96%D0%BD%D0%B0%20%D0%86.%D0%94.%283%29.pdf>
12. Shvets Yu. O. (2018). Ryziky v diialnosti promyslovykh pidpriemstv: vydy, metody otsinky ta zakhody podolannia ryzyku. *Naukovyi visnyk Uzhhorod'skoho natsionalnoho universytetu*. Vyp. 17. Ch. 2. S. 131–135. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/17_2_2018ua/31.pdf
13. Kudrina O. Yu., Bozhkova V. V. Formuvannia vnutrishnogo intehrovanoho kontroliu pry upravlinni ryzykamy promyslovykh pidpriemstv. *Tsyfrova ekonomika ta ekonomichna bezpeka*. 2023. № 7 (07). S. 86–91. URL: <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/193>

Бібліографічний список:

1. Бабчинська О. І., Соколовська В. В. Основні інструменти управління підприємством в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2017. № 10. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5809>
2. Боровик М. В. Ризик-менеджмент як інструмент забезпечення сталого розвитку. Сталый розвиток економіки. *Міжнародний науково-виробничий журнал*. 2016. № 2 [31]. С. 81–87. URL: <https://journals.indexcopernicus.com/api/file/viewByFileId/121420>
3. Вишнеvsька В. А., Ніколас І. В. Вплив ризиків на показники ефективності діяльності промислових підприємств. *Наукові праці Кіровоградського НТУ. Економічні науки*. 2018. Вип. 33. С. 211–218. URL: <https://economics.kntu.kr.ua/pdf/33/26.pdf>
4. Волошина-Сідей В. В. Аналіз оцінки ризиків як інструмент сталого розвитку підприємства в умовах глобальних викликів та коронакризи. *Прийазовський економічний вісник*. 2021. Вип. 2(25). С. 72–76. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2021/2_25_ukr/15.pdf
5. Воробйова С. Ризики, що впливають на функціонування комерційних підприємств під час військового стану в Україні, та сценарії їх мінімізації. *Економічний простір*. 2022. № 180. С. 98–104. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/180-15>
6. Герасимова О. Л., Каширнікова І. О., Спіридонова К. О. Стійкий розвиток підприємства з урахуванням нової парадигми управління. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2019. Вип. 2 (19). С. 126–130. URL: <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/bitstream/123456789/2277/1/Herasimova.pdf>
7. Євтушенко Н., Захаржевська А. Особливості формування механізму розвитку управління ризиками на підприємствах. *Економічний простір*. 2022. № 182. С. 61–66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2224-6282/182-8>
8. Жигір А. А. Різновиди підприємницьких ризиків та їх класифікація. *Ефективна економіка*. 2012. № 4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1063>
9. Красношопка В. В., Бузинник Ю. С. Аналіз ризикованості діяльності підприємств текстильної галузі у розрізі напрямів розвитку їхньої діяльності на прикладі ТОВ «ВАЛТЕКС-МАРКЕТИНГ ПЛІУС». *Прийазовський економічний вісник*. 2020. Вип. 2 (19). С. 110–117. URL: http://pev.kpu.zp.ua/journals/2020/2_19_ukr/21.pdf
10. Русак О. П., Паламарчук Т. М. Ідентифікація ризиків в умовах забезпечення сталого розвитку аграрних підприємств. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Вип. 12. Ч. 2. С. 103–106. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/12_2_2017ua/23.pdf
11. Самошкіна І. Д., Гриб Є. С. Фінансовий механізм управління ризиками сталого розвитку аграрного сектору економіки. URL: <https://repo.snau.edu.ua/bitstream/123456789/10690/1/%D0%A1%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D1%88%D0%BA%D1%96%D0%BD%D0%B0%20%D0%86.%D0%94.%283%29.pdf>
12. Швець Ю. О. Ризики в діяльності промислових підприємств: види, методи оцінки та заходи подолання ризyku. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2018. Вип. 17. Ч. 2. С. 131–135. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/17_2_2018ua/31.pdf
13. Кудріна О. Ю., Божкова В. В. Формування внутрішнього інтегрованого контролю при управлінні ризиками промислових підприємств. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2023. № 7 (07). С. 86–91. URL: <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/193>

Стаття надійшла до редакції 02.09.2024